

Vang mãi bài ca mở đất

KỶ 1: NGƯỜI ĐI MỞ CỎI

Nằm ở cuối sông Hồng, với hơn 23km bờ biển, 3 cửa sông lớn đổ ra biển, mảnh đất Tiên Châu xưa, huyện Tiên Hải nay đã trở thành biểu tượng của người nông dân trong cuộc đấu tranh sinh tồn, chinh phục thiên nhiên. Người Tiên Hải luôn in đậm dấu ấn về cuộc khấn hoang năm 1828 do Dinh điền sứ Nguyễn Công Trứ khởi xướng và tổ chức thực hiện, lập nên huyện Tiên Hải, đánh dấu bước phát triển nhảy vọt trong lịch sử khai hoang của các thế hệ người Tiên Hải.

Đền thờ Dinh điền sứ Nguyễn Công Trứ tại xã Tây Sơn (Tiên Hải).

Ngược dòng lịch sử, cách đây gần 190 năm, vùng đất Tiên Châu (còn gọi là cồn Tiên) chỉ là mảnh đất hoang vu, đầy lau sậy, sú vẹt, được hình thành bởi quá trình bồi tạo của sông Trà Lý, sông Lân và đặc biệt là sông Hồng. Trước sự ưu đãi của thiên nhiên, Tiên Châu sớm trở thành ước vọng của những người nông dân khi phóng tầm nhìn về phía

biển. Ngay từ thế kỷ XVII, lễ tế đã có người đến khai phá Tiên Châu như dân An Tứ Hạ khai khẩn lập ra thôn Bát Cấp và An Phú; dân các làng Đại Hoàng, Tiểu Hoàng, Thư Điền mở rộng lập ra các làng ấp ở Ngoại Đề, Hoàng Môn, Diêm Trì; người làng Bắc Trạch lập ra các họ giáo Nam Trại (Nam Thanh nay)... Song trước tình hình thiên tai, bão lụt và giặc biển, cư dân

các làng mới lập chỉ sống canh "triều khứ, mộ hồi" (sớm tan đi, tối trở về). Thuở ấy, bước vào tuổi "ngũ thập tri thiên mệnh", Tả Thị lang bộ hình Nguyễn Công Trứ với lòng yêu nước, thương dân đã dâng sớ trình triều đình nhiều việc trong đó có việc "Võ ruộng hoang cho dân nghèo". Trong sớ có đoạn viết: "Hiện ở Nam Định, các huyện Giao Thủy, Chân Định ruộng

Sau 6 tháng thực hiện khấn hoang, đến tháng 9 năm Minh Mạng thứ 9 (1828), Nguyễn Công Trứ đã tổ chức thực hiện: khai khẩn được 18.970 mẫu đất canh tác, chiêu tập được 2.350 người đến lập nghiệp sống trên 97 điểm dân cư; thành lập 7 tổng, 14 làng, 27 ấp, 20 trại, 10 giáp (làng có diện tích 600 mẫu, ấp 400 mẫu, trại 200 mẫu, giáp 120 mẫu).

bỏ hoang mệnh mông bát ngát không biết mấy ngàn mẫu, nếu cấp cho tiền công thì có thể nhóm họp dân nghèo mà khai khẩn. Thêm nữa, bãi Tiên Châu hoang rậm, trộm cướp thường tụ họp ở đấy làm sào huyệt, nay cho khai hoang lập làng, không những có thể cho dân nghèo làm ăn, lại còn dứt được đảng ác". Nguyễn Công Trứ cũng đề nghị cụ thể về cách tập hợp lực lượng: Những đất hoang có thể khai khẩn được thì cho những người địa phương giàu có chia nhau trông coi cùng làm... Một được 50 người thì thành lập một làng cho làm lý trưởng. Một 30 người thì lập một ấp cho làm ấp trưởng. Mọi nhà đều được chia đất, cấp tiền công để làm cửa nhà, mua trâu, bò, nông cụ, lại lượng cấp tiền gạo, lương tháng trong hạn 6 tháng, ngoài hạn 5 thì làm lấy mà ăn. 3 năm thành ruộng chiếu lệ tư điền mà đánh thuế. Quan phủ huyện sớ tại lập nhà vua y sớ, giao cho Nguyễn Công Trứ chức Dinh điền sứ để tổ chức việc khai hoang. Bằng tài năng và nghị lực sáng tạo, tháng 3/1828, Nguyễn Công Trứ đã chiêu tập dân nghèo và dân lưu vong các nơi, chỉ 6 tháng sau đã hoàn thành công cuộc khấn hoang mở đất. Tháng 9 năm Minh Mạng thứ 9 (1828), triều đình cho đặt tên là huyện Tiên Hải thuộc phủ Kiến Xương, trấn Nam Định (nay thuộc tỉnh Thái Bình). Nhận thức rõ tầm quan trọng của huyện ven biển này nên những viên trí huyện

Tiên Hải đều là những người được triều đình cân nhắc, tuyển lựa kỹ càng. Ngoài tiêu chuẩn cần có theo quy định cho ngạch quan này của triều đình, những viên trí huyện ấy còn phải "hợp với người và đất" vùng này thì mới được cất cử. Ngay cả đội ngũ quan lại cấp cơ sở cũng là những người có trình độ chuyên môn, nghiệp vụ cao. Chỉ những lý trưởng "hạng ưu" mới được cử làm phó tổng, chánh tổng. Trên vùng đất mới, các lý, ấp, trại, giáp trực tiếp đứng ra phân phối ruộng đất cho dân dinh theo nguyên tắc ruộng đất của lý, ấp, trại, giáp nào thì dân ở đó được sử dụng. Trong cùng một đơn vị, mọi người đều được nhận khẩu phần bằng nhau (kể cả thổ cư, ruộng). Bên cạnh việc quản lý và phân phối ruộng đất, các lý, ấp, trại, giáp còn tiếp tục phải tiến hành đắp đê, xây dựng hệ thống thủy nông. Những con đê biển và đê sông Trà, sông Lân, sông Cá... cũng như các cống dưới đê đòi hỏi các lý, ấp, trại, giáp phải hợp sức để đào đắp, giữ gìn. Nhiều lý, ấp, trại, giáp đã đắp hàng nghìn mét đê, nhiều chỗ đắp xong lại bị sóng biển cuốn trôi, đắp 2 - 3 vòng vò cũng vất vả. Huyện lý Tiên Hải đầu tiên đặt ở ấp Phong Lai, tổng Tân Thành (nay là khu vực đất chùa Phong Lai, xã Đông Phong). Năm Thiệu Trị thứ 4 (1844), huyện lý được chuyển về ấp Ngoại Hoàng thuộc tổng Tân Định (nay là xã Tây Sơn). Khi tỉnh Thái Bình được thành lập ngày 21/3/1890, huyện Tiên Hải gồm 8 tổng, 79 xã thuộc phủ Kiến Xương, tỉnh Thái Bình.

Thứ tư, ngày 1 tháng 11 năm 2017

Ông Phạm Quang Tiệp,
nguyên Phó Bí thư thường trực Huyện ủy Tiên Hải

Dinh điền sứ Nguyễn Công Trứ đã tạc "tượng đồng bia đá" trong lòng mọi thế hệ, đặc biệt là nhân dân Tiên Hải không bởi con đường thăng quan hoạn lộ mà bằng chính sự nghiệp công danh cứu dân giúp đời, trong đó có việc tổ chức khai hoang lập nên đất Tiên Hải. Để nối tiếp truyền thống đó, cũng là tri ân bậc tiền nhân, trong các nhiệm kỳ, huyện Tiên Hải đều xây dựng chủ trương và đề ra mục tiêu đúng, trúng, đồng thời tổ chức thực hiện tốt các giải pháp phát triển mạnh kinh tế biển. Theo đó, Tiên Hải phát triển toàn diện các ngành, nghề biển tạo ra tốc độ phát triển kinh tế nhanh, bền vững với tầm nhìn dài hạn, qua đó tăng cường bảo vệ an ninh vùng biển.

Ông Phạm Văn Công,
Chủ tịch UBND xã Tây Sơn (Tiên Hải)

Theo sử sách ghi lại, Nguyễn Công Trứ lúc nhỏ tên là Củng, tự Tồn Chất, hiệu Ngộ Trai, biệt hiệu Hy Văn, sinh năm Mậu Tuất (1778). Là một thiếu niên anh tuấn, có tài văn chương nhưng mãi đến năm 42 tuổi ông mới giành được giải Nguyên trường nghệ khoa thi năm Kỷ Mão (1819). Cuộc đời của ông trải qua nhiều thăng trầm, đầy giai thoại, giai thoại nào cũng cho thấy bản lĩnh sống, bản lĩnh trí tuệ và mang tính

binh dân sâu sắc. Một minh chứng rõ nét đó là ông đã tổ chức thực hiện thành công khai hoang lập nên 2 huyện Tiên Hải và Kim Sơn, cùng với cách bố trí hệ thống thủy lợi rất khoa học, cách bố trí dân cư rất hợp lý.

Ông Phạm Xuân Thung, thủ nhang đền thờ
Dinh điền sứ Nguyễn Công Trứ, xã Tây Sơn (Tiên Hải)

Nhân dân Tiên Hải mãi khắc ghi công lao to lớn của Dinh điền sứ Nguyễn Công Trứ vì vậy họ đã lập đền thờ hương khói tri ân từ khi ông còn sống (sinh từ). Năm 2011, khu lưu niệm Dinh điền sứ Nguyễn Công Trứ tại xã Tây Sơn được khánh thành với kinh phí đầu tư trên 20 tỷ đồng, thể hiện đạo lý truyền thống tốt đẹp của dân tộc "Uống nước nhớ nguồn", qua đó giáo dục truyền thống cách mạng của quê hương Tiên Hải anh hùng

cho các thế hệ. Hàng năm, vào ngày 14/11 âm lịch là ngày giỗ của Dinh điền sứ Nguyễn Công Trứ, nhân dân Tiên Hải đều tiến hành nghi lễ thờ cúng ông như đối với ông bà, tổ tiên.

(còn nữa)
NHÓM PHONG VIÊN

Kiến Xương, Thái Thụy

Phòng, chống dịch bệnh cho gia súc, gia cầm

Để bảo vệ an toàn cho đàn gia súc, gia cầm, duy trì nguồn cung cấp thực phẩm phục vụ tết Nguyên đán Mậu Tuất 2018, huyện Kiến Xương đẩy mạnh tuyên truyền, vận động, hướng dẫn các hộ chăn nuôi tập trung thực hiện các biện pháp phòng, chống dịch bệnh và vệ sinh, tiêu độc, khử trùng trong chăn nuôi.

Mặc dù là huyện triển khai sớm công tác tiêm vắc-xin phòng, chống dịch bệnh gia súc, gia cầm vụ thu đông nhưng Kiến Xương đang gặp một số khó khăn khiến cả người chăn nuôi và các ngành chức năng của huyện vẫn lo lắng dịch bệnh có thể bùng phát bất cứ lúc nào. Toàn huyện có 99.914 con lợn, 5.289 con trâu, bò, gần 900.000 con gia cầm các loại. Sau hơn 1 tháng triển khai kế hoạch tiêm vắc-xin vụ thu đông, mới có khoảng 60% đàn gia súc, gia cầm được tiêm các loại vắc-xin phòng một số bệnh: lở mồm long móng, dịch tả, tụ huyết trùng, phó thương hàn, cúm gia cầm. Ông Nguyễn Minh Vương, Trạm trưởng Trạm Chăn nuôi và

Thú y huyện cho biết: Nguyên nhân dẫn đến tiến độ chậm và tỷ lệ gia súc, gia cầm được tiêm phòng theo quy định thấp là do thời gian qua cấp ủy, chính quyền các địa phương chưa chỉ đạo sâu sát vì tập trung lãnh đạo phòng, chống dịch bệnh lũn sục đen và phòng, chống ngập úng cho lúa mùa. Thời tiết mưa to kéo dài nên cán bộ thú y các địa phương không triển khai tiêm được vì sợ dịch bệnh dễ lây lan. Giá lợn hơi giảm mạnh khiến người chăn nuôi chán nản, lơ là trong công tác phòng dịch. Thêm vào đó, tình trạng thiếu một số loại vắc-xin hỗ trợ dẫn đến thời gian tổ chức tiêm phòng kéo dài.

Thời gian này, người chăn nuôi trên địa bàn huyện Kiến Xương đang nhập giống tăng dần để chuẩn bị hàng hóa cung ứng cho thị trường tết. Ước tính, các hộ chăn nuôi đã nhập khoảng gần 2 vạn con gia cầm và hàng nghìn con lợn nhưng việc thống kê, kiểm soát trên địa bàn, phát hiện và xử lý nghiêm những trường hợp vi phạm; đồng thời, tuyên truyền, phổ biến pháp luật, hướng dẫn các cơ sở kinh doanh bán đúng thuốc, đúng giá và tư vấn cho người chăn nuôi sử dụng có hiệu quả thuốc thú y để phòng,

phát sinh dịch bệnh trên đàn gia súc, gia cầm.

Xác định rõ những mối nguy bùng phát dịch bệnh, vừa qua, UBND huyện Kiến Xương đã có chỉ thị, công văn chỉ đạo các địa phương tăng cường công tác tuyên truyền, vận động, hướng dẫn các hộ chăn nuôi khẩn trương vệ sinh chuồng trại kết hợp với tiêm vắc-xin phòng các bệnh theo quy định và khuyến cáo của ngành chuyên môn. Cán bộ thú y phối hợp với trưởng các thôn thống kê chính xác đàn gia súc, gia cầm trong diện phải tiêm phòng và giám sát tốt tình hình dịch bệnh tại địa phương. Ngay khi có vắc-xin, các xã, thị trấn huy động lực lượng tổ chức tiêm phòng kịp thời, phần đầu có từ 90% trở lên đàn gia súc, gia cầm được tiêm các mũi vắc-xin đàn gia súc, gia cầm trong diện phải tiêm phòng bệnh theo quy định. Ông Phạm Duy Phấn, cán bộ chăn nuôi thú y xã Quang Trung cho biết: Vừa qua, toàn xã mới tiêm phòng bệnh theo quy định. Ông Phạm Duy Phấn, cán bộ chăn nuôi thú y xã Quang Trung cho biết: Vừa qua, toàn xã mới tiêm phòng bệnh theo quy định. Ông Phạm Duy Phấn, cán bộ chăn nuôi thú y xã Quang Trung cho biết: Vừa qua, toàn xã mới tiêm phòng bệnh theo quy định.

điều trị bệnh cho gia súc, gia cầm. Lực lượng công an, quân lý thị trường, trạm chăn nuôi và thú y tăng cường tuần tra, kiểm soát tình hình vận chuyển, kinh doanh gia súc, gia cầm trên địa bàn nhằm tránh dịch bệnh lưu chuyển và xâm nhập vào địa phương gây thiệt hại cho người chăn nuôi.

Ông Đặng Ngọc Oánh, Phó Chủ tịch UBND huyện Kiến Xương cho biết: Để phòng ngừa dịch bệnh phát sinh, nhất là đối với các xã duyên giang bị mưa lũ làm ngập úng, UBND huyện chỉ đạo các địa phương tổ chức đồng loạt ra quân "Thăng vệ sinh, tiêu độc, khử trùng". Ngoài phát quang bụi rậm, khơi thông cống rãnh, vệ sinh đường làng ngõ xóm, toàn bộ những nơi có nguy cơ cao như: khu vực chợ, nơi giết mổ, nơi tập trung buôn bán gia súc, gia cầm, sản phẩm gia súc, gia cầm, khu vực bãi đò, phà, nơi công cộng, các trang trại, chuồng nuôi gia súc, gia cầm và vùng phụ cận trên địa bàn huyện sẽ được phun hóa chất hoặc rắc vôi bột để sát khuẩn, khử trùng ngăn chặn dịch bệnh phát sinh gây hại cho đàn vật nuôi.

Thực hiện chỉ đạo của tỉnh, huyện Thái Thụy đang tập trung chỉ đạo các xã, thị trấn thực hiện vệ sinh, tiêu độc, khử trùng chuồng trại chăn nuôi, cơ sở buôn bán, giết mổ gia súc, gia cầm... Qua đó nhằm tiêu diệt mầm bệnh, ngăn chặn sự phát sinh, bùng phát và lây lan dịch bệnh trên đàn gia súc, gia cầm.

Tổng đàn lợn của Thái Thụy hiện có 100.725 con, đàn trâu, bò, dê 7.837 con, đàn gia cầm hơn 1 triệu con. Nhằm chủ động thực hiện biện pháp kiểm soát

dịch bệnh ở gia súc, gia cầm, huyện đã triển khai kế hoạch tổ chức thực hiện tháng vệ sinh, tiêu độc, khử trùng và phòng, chống dịch bệnh ở gia súc, gia cầm đợt 2 năm 2017. Theo kế hoạch, công tác vệ sinh, tiêu độc, khử trùng và phòng, chống dịch bệnh ở gia súc, gia cầm được tổ chức thành chiến dịch rộng khắp trên địa bàn toàn huyện, thời gian thực hiện từ ngày 25/10 đến ngày 25/11/2017. Đối tượng vệ sinh, khử trùng gồm: các cơ sở chăn nuôi gia súc, gia cầm, cơ sở ấp nở gia cầm, cơ sở giết mổ động vật, cơ sở chế biến động vật, chợ buôn bán động vật sống và sản phẩm động vật ở dạng tươi sống, khu vực chôn lấp, xử lý, tiêu hủy động vật mắc bệnh, sản phẩm động vật mang mầm bệnh...

Thái Phúc là một trong những xã có số lượng gia súc, gia cầm lớn của huyện với hơn 3.000 con lợn, 30.000 con gia cầm, hơn 100 con trâu, bò. Bà Nguyễn Thị Thủy, Trưởng ban Chăn nuôi và Thú y xã cho biết: Chăn nuôi ở địa phương hiện nay chủ yếu tập trung tại các trang trại, gia trại với quy mô lớn. Việc tiêu độc, khử trùng

được các trang trại, gia trại thực hiện thường xuyên 1 lần/tuần bằng hóa chất, vôi bột trên phạm vi toàn bộ chuồng trại, xung quanh khu vực chăn nuôi. Tuy nhiên, trên địa bàn xã hiện vẫn có nhiều hộ chăn nuôi nhỏ lẻ đã gây nhiều khó khăn cho công tác phòng, chống dịch bệnh. Vì thế, để thực hiện tháng vệ sinh, tiêu độc, khử trùng đạt hiệu quả, xã đã tích cực tuyên truyền, phát động nhân dân tập trung vệ sinh khu vực chăn nuôi, khu vực mua bán, giết mổ, thực hiện khử trùng bằng hóa chất, vôi bột. Đồng thời, thành lập tổ vệ sinh, tiêu độc, khử trùng thực hiện phát quang bụi rậm, khơi thông cống rãnh, thu gom và xử lý chất thải tại các khu vực công cộng, chợ, đường làng ngõ xóm, chuồng trại chăn nuôi và vùng phụ cận..., sau đó tiến hành khử trùng bằng hóa chất, vôi bột.

Anh Ngô Văn Luân, chủ trang trại chăn nuôi tổng hợp tại thôn Kỳ Nha, xã Thái Phúc chia sẻ: Thời điểm này, thời tiết ở giai đoạn chuyển mùa làm giảm sức đề kháng của đàn vật nuôi nên rất dễ phát sinh dịch bệnh. Vì vậy, việc tiêu độc, khử trùng sẽ giúp tiêu diệt, hạn chế mầm bệnh tồn tại ở môi trường chăn

nuôi, góp phần ngăn ngừa dịch bệnh gia súc, gia cầm, nhất là dịch cúm gia cầm, dịch lở mồm long móng ở gia súc, dịch tai xanh ở lợn. Để bảo vệ đàn vật nuôi của gia đình, hàng ngày tôi tiến hành vệ sinh chuồng trại, quét dọn và thu gom phân để tiêu hủy. Ngoài ra, tôi tự mua hóa chất vệ phun khử trùng khu vực chăn nuôi, rắc vôi bột tại các vùng lân cận với tần suất 1 lần/tuần.

Để thực hiện tháng vệ sinh, tiêu độc, khử trùng và phòng, chống dịch bệnh ở gia súc, gia cầm đợt 2 năm 2017 đạt hiệu quả cao, các cấp, ngành chức năng huyện Thái Thụy đang đẩy mạnh công tác tuyên truyền về tính chất nguy hiểm của dịch bệnh, từ đó để toàn thể nhân dân nâng cao ý thức trách nhiệm, thực hiện nghiêm túc. Đồng thời, huy động tối đa các nguồn lực hỗ trợ các xã, thị trấn và hộ chăn nuôi tổ chức thực hiện. Chỉ đạo các ngành chức năng hướng dẫn kỹ thuật vệ sinh, tiêu độc, khử trùng, phòng, chống dịch bệnh, thường xuyên kiểm tra, giám sát, hướng dẫn việc thực hiện ở cơ sở.

KHẮC DUẤN - TRẦN TUẤN

Các xã, thị trấn ở Kiến Xương tập trung đẩy nhanh tiến độ tiêm vắc-xin phòng, chống dịch bệnh cho gia súc, gia cầm vụ thu đông.

Anh Ngô Văn Luân, chủ trang trại chăn nuôi tổng hợp tại thôn Kỳ Nha, xã Thái Phúc (Thái Thụy) phun hóa chất khử trùng chuồng trại.